

Z tygodnia.

Gabinet koalicyjny Paderewskiego.

Pod naciskiem woli całego narodu gabinet pana Moraczewskiego ustąpił wreszcie, a miejsce jego zajął gabinet koalicyjny pod wodzą jedynego człowieka, który w obecnej chwili mógł njąć władzę w swe ręce, to jest Ignacego Paderewskiego.

Skład gabinetu został ustalony następującym dekretem komendanta Piłsudskiego:

Do pana Ignacego Paderewskiego w Warszawie. Mianuję Pana prezydentem ministrów Republiki polskiej i powierzam Panu kierownictwo spraw zewnętrznych.

Jednocześnie na wniosek Pana powołuję na urzędy: Ministerstwo spraw wewnętrznych: pana Stanisława Wojciechowskiego.

Ministerstwo sprawiedliwości: pana Leona Sapińskiego.

Ministerstwo przemysłu i handlu: pana Kazimierza Hąci.

Ministerstwo rolnictwa i dóbr państwowych: pana Stanisława Janickiego.

Ministerstwo pracy i opieki społecznej: pana Jerzego Iwanowskiego.

Ministerstwo poczt i telegrafów: pana Huberta Lindego (ze Lwowa).

Ministerstwo kultury i sztuki: pana Zenona Przesmyckiego.

Ministerstwo robót publicznych: pana Józefa Prachnika.

Kierownika ministerstwa komunikacji: pana Juliana Eberhardta.

Ministerstwo skarbu: pana Józefa Englicha.

Ministerstwo aprowizacji: pana Antoniego Minkiewicza.

Ministerstwo zdrowia publicznego: pana Dra Tomasza Janiszewskiego (z Krakowa).

Kierownictwo ministerstwa spraw wojskowych pozostawiam bez zmiany. Reprezentować je będzie pod moim bezpośrednim zwierzchnictwem pan pułkownik Wroczyński w radzie ministrów.

Decyzja co do powołania ministra wyznań religijnych i oświecenia publicznego nastąpi później.

Zaraz po objęciu władzy przez nowy gabinet ogłosił Ignacy Paderewski następujący program prac nowego rządu:

Naczelnik państwa powołał mnie do utworzenia tymczasowego rządu polskiego i do objęcia w nim odpowiedzialnego kierownictwa. W chwilach niebezpieczeństwa nikomu od służby publicznej uchylać się nie wolno. Wezwania najwyższej tymczasowej władzy w narodzie przyjąłem posłusznie zapewniony o poparcie wszystkich dzielnic ojczyzny. W demokratycznym państwie tylko ten rządzić może, kto narodowi posłusznym być potrafi.

Przystępuję do spełnienia ciężkiego obywatelskiego obowiązku. Stwierdzam skwapliwie, że rząd dotychczasowy ustępuje z powodów idealnej natury. W najtrudniejszych warunkach spełniał on swoje zadanie według techniki najlepszej woli.

Nowo powstający rząd nie będzie miał zgola charakteru stronnictwa. Uproszczone przeze mnie do współpracy rada ministrów składa się z ludzi, którzy bądź to na urzędach zajmowanych i stanowiskach, bądź też w uprawianych zawodach wykazali wybitne zdolności i zalety. Badać oni wszyscy służą ojczyźnie przedewszystkiem.

Pierwszym zadaniem nowego rządu będzie przeorganizowanie wyborów i zwołanie Sejmu, na którym niewątpliwie wypowie się zborowa wola naszego narodu. Data zwołania sejmu będzie przyspieszona.

Rozpocznie się on w niedzielę dnia 9 lutego b. r. Aczkolwiek wobec zbliżającej się daty sejmu rząd tymczasowy żadnych prac ustawodawczych podjąć się nie może, to jednakże ze względów na naglące najpilniejsze potrzeby kraju i ludności bez pośrednie jego zadania będą ważne i doniosłe.

Musi on mieć na celu:

Obronę zagrożonych granic ojczyzny i troskliwą nad żołnierzem polskim opiekę. Niesienie natychmiastowej pomocy cierpiącym masom ludu naszego, a zwłaszcza, tak okrutnie przez wojnę strzywdzonej rzeszy robotników polskich. Sprawozdanie o najryśniej zapasów żywności. Uruchomienie jak najszyciej warsztatów pracy przez natychmiastowe wprowadzenie surowców oraz niezbędnych maszyn fabrycznych. Zaprowadzenie zarowej gospodarki finansowej zapomocą wewnętrznej i zewnętrznej pożyczki oraz wybudowanie sprawiedliwego systemu podatko-

Niemcy a Koalicyja: Posterunek wojsk koalicyjnych na moście na Renie w Strassburgu. (Lip. 8. pr.)

wego. Utrzymanie ładu i porządku w kraju. Objęcie opieki nad oświatowym i kulturalnym życiem narodu, albowiem ten nie chlebem tylko żyje.

Dla osiągnięcia tych celów i utrzymania ciągłości między pracami już zapoczątkowanymi a temi, które rząd przez sejm ustanowiony będzie prowadzić nadal, niezbędnem jest ustalenie naszego stosunku do zwyciężczych państw sprzymierzonych i wyrażne oświadczenie, że Republika polska za ich sprzymierzenia się uważa.

Uciśk i niewola nadwyreżyły nam organizm narodowy, długa i straszna wojna zadała mu bolesne, wciąż jeszcze jęczące się rany. Nie masz rządu cudotwórczego, któryby zapomocą odrazu i orędzia potrafił od razu zabić te rany, przywrócić narodowi siłę. Na to potrzeba pracy, cierpliwości i czasu.

Żaden rząd nie może skutecznie sprawować władzy, dowieść gorliwej o dobro wszystkich dbałości bez współudziału całego społeczeństwa. Gotowi do najcięższego trudu, stawamy przed wami, prosząc wszystkie stronnictwa, wszystkich współobywateli o poparcie i pomoc dla naszych uczciwych zamiarów i usiłowań.

Sroże porządku i bezpieczeństwa publicznego ku tym niecierpliwym, którzy za pomocą gwałtownych czynów pragnęliby dążyć do urzeczywistnienia swoich ideałów, zwracamy się z wezwaniem, aby pamiętali, że cały świat cywilizowany na nas patrzy. Każdemu prawdziwemu obywatelowi powinno zależeć na tem, aby w nas widziano ludzi godnych tej wolności, która nad polską zajaśniała ziemią.

Osoby nowych ministrów.

Nowy prezydent gabinetu, Ignacy Paderewski, urodził się 18 lutego 1860 roku w Kurylówce na Podolu z ojca Jana i matki z domu Nowickiej, córki profesora uniwersytetu wileńskiego. Obdarzony niezwykłym talentem muzycznym, poświęcił się studiom muzyki, biorąc lekcje u najlepszych mistrzów w kraju i za granicą. Od roku 1888 rozpoczyna się jedyna w swoim rodzaju karyera artystyczna Paderewskiego, która prowadzi go od tryumfu do tryumfu przez wszystkie stolice Europy, Ameryki i Australii. Nietylko jako genialny pianista, ale też jako kompozytor wielu utworów muzycznych zyskał sobie Paderewski sławę pierwszorzędą. Opera „Małru”, wystawiona poraz pierwszy w roku 1901, przyniosła Paderewskiemu nowych wawrzyńów do wienca sławy. Od roku 1897 posiada Paderewski uroczą willę w Merges w Szwajcarii, gdzie najczęściej odpoczywa po trudach artystycznych.

Wielki artysta nie zamknął się nigdy w ciasnym egotyzmie, do którego natury jego rodzaju tak często są skłonni Paderewski, mimo, że większą część życia spędził na obczyźnie, nie zatracił ani na chwilę poczucia polskiego. Przeciwnie, objawiał przy każdej sposobności zmysł prawdziwie obywatelski i ofiarność na czele narodowe. Pierwszym czynnikiem Paderewskiego było ufundowanie w 500 rocznicę bitwy pod Granwaldem pomnika Jagiełły w Krakowie. Najświetniej jednak zabłysła ofiarność i gotowość do pracy obywatelskiej Paderewski pod czas wojny. Stał on razem z s. p. Henrykiem Sienkiewiczem na czele Komitetu Generalnego dla

niesienia pomocy ofiarom wojny w Polsce i dla celów tego komitetu wyjechał do Ameryki, gdzie blask imienia jego przyczynił się do nader hojnego wsparcia funduszy komitetu. Wkrótce wypadki postawiły Paderewskiego także na czoło organizacji narodowego ruchu wśród Polonii amerykańskiej i jako przedstawiciel Polaków w Stanach Zjednoczonych wszedł Paderewski także do Narodowego Komitetu Polskiego w Paryżu, stając temsamem w rządzie tych, którzy tworzą najwyższą reprezentację interesów polskich w koalicyi. Węzły przyjaźni, łączące Paderewskiego z domem prezydenta Wilsona, nadają jego działalności szczególnie ważne znaczenie polityczne i zapewniają mu wpływ wielki na ukształtowanie losów Polski.

Z dawnego gabinetu pana Moraczewskiego pozostali na swych stanowiskach minister sprawiedliwości pan Leon Sapiński, wiceminister wojny pułkownik Wroczyński i minister aprowizacji pan A. Minkiewicz, oraz minister robót publicznych pan J. Próchnik, który wszedł niedawno do rządu, jako przedstawiciel ludowców z odtamu Stapińskiego.

Pan Stanisław Janicki, minister rolnictwa i dóbr państwowych, sprawował już za poprzednich gabinetów urząd wiceministra rolnictwa, pan J. Eberhardt, kierownik ministerstwa komunikacji, sprawował urząd wiceministra komunikacji. Pan Zenon Przesmycki (Miriam) minister kultury i sztuki, był w poprzednim gabinecie podsekretarzem stanu w ministerstwie kultury i sztuki.

Tęko ministra spraw wewnętrznych objął pan Stanisław Wojciechowski, znany szerokiemu ogółowi z pracy społecznej. Pan Wojciechowski był jednym z twórców i kierowników P. P. S. d. roku 1905, zajmując posterunki najbardziej wysunięte i niebezpieczne; przez długie lata musiał nielegalnie przebywać w kraju. W Wiedniu był redaktorem „Robotnika”, tajnie wydawanego i z tych czasów datują się jego oliskie, przyjacielskie stosunki osobiste z komendantem Piłsudskim. Od roku 1905 poświęcił pan Wojciechowski cały swój zapał i energię w organizowaniu ruchu spółdzielczego w zakresie kooperatyw spożywczych.

Na zjeździe politycznym w Moskwie, który powołał do życia Radę Polską Zjednoczenia Międzypartyjnego, pan Wojciechowski, zdecydowany zwolennik sojuszu z koalicyą i tworzenia armii polskiej, wybrany był na przewodniczącego Rady.

Do gabinetu wchodzi dwóch Wielkopolan: Dr. Józef Englich, minister skarbu, który był ministrem skarbu w gabinecie Swierzyńskiego, dyrektor największej polskiej instytucji finansowej, Banku Spółk. Zarobkowych w Poznaniu, oraz Dr. Kazimierz Hąci, minister przemysłu i handlu, również znany działacz finansowy, dyrektor Banku handlowego w Poznaniu.

Ministrem zdrowia publicznego został Dr. T. Janiszewski, dawno już wymieniany jako kandydat na to stanowisko. Pan Janiszewski znany jest w całej Polsce z działalności w zakresie higieny publicznej, najprzód jako lekarz w Zakopanem, potem jako fizyk naczelnik miejski w Krakowie.

Ministerium poczt i telegrafów obejmie pan Hubert Linde, były naczelnik urzędu pocztowego w Tarnowie, ostatnio dyrektor Kasy oszczędności w Warszawie.